СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LIV. Ч. 126. НЮ ЙОРК і ДЖЕРЗІ СИТІ, пятниця, 28-го червня 1946. No. 126. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, June 28, 1946. VOL. LIV.

ТРИ ЦЕНТИ в злучених державах америки. ПЯТЬ ЦЕНТІВ за границею злучених держав америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016, 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ВЛАСНИКИ КОПАЛЕНЬ РАДО ПРИЙМАЮТЬ ТВОРЕННЯ ФОНДУ ДОБРОБУТУ

Федеральні урядовці, які вели переговори між майнерською юнією й підприємцями вчасі страйку, завважують, що підприємці радо приймають творення Фонду Добродійности для майнерів. Це дивне тому, що початково власники негодували на таку думку, як щось нового в засадах економії. Створення такого фонду для 725,000 копальняних робітників, занятих у 3,000 копальнях, положених у 23 стейтах, мусить мати вплив на робітничі відносини в будучности, отже тому сама думка фонду добробуту є свого роду „революцією". Тому, що під теперішню хвилю копальні ще є під адміністрацією уряду, цим фондом заряджують три „тростиси", а це один від уряду, другий від юнії, а третього вибирають оба. Коли уряд передасть управу копалень власникам, тоді на місце представника уряду прийде представник власників. Це відноситься до того фонду, що твориться із пять-центового бонусу, доплачуваного власникам за кожну тону вугілля, викопаного робітником. Ще є другий фонд, а це для забезпечення медичної і шпитальної услуги робітникам, а також і на оплату коштів похорону, а цим фондом орудує сама юнія без ніякої контролі споза неї; є ще третій фонд, а це фонд для виплати пенсій на старість і на виплату посмертного для родин помершого. Він складається теж з пять-центових доплат від тони вугілля і ним заряджується так, як першим. Всі ці три фонди творять цілість оцеї новости, що її називають Фондом Добробуту і для переведення його в життя треба ще часу.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ШПИГ ПИЛЬНУВАВ СОВЕТСЬКОГО ШПИГА.

У процесі проти арештованого советського шпига, поручника Николая Редіна, що саме розпочався в місті Сієтл, у стейті Вашингтон, виказалося, що Редіна пильнував американський шпиг Герберт Кенеді, який тепер стає в суді як свідок проти Редіна. Прокуратор Ален Померой обжаловує советського поручника Редіна в шпигунстві й пересиланню тайних відомостей советському урядови. Редін пробував дістати при помочи Кенедія і ще одного помічника тайну будови і виряду американського военного корабля Еловстон. Його „праця" розпочалася 1945 р.

КАВА ПОДОРОЖІЄ НА ТРИ-ЧОТИРИ ЦЕНТИ.

Упродовж тижня кава подорожіє в дрібнім продажу по 3—4 центи на фунті, як це оприлюднює Бюро Економічної Стабілізації. Підвишку вияснюють тим, що кошти продукції кави значно зросли.

ШКОЛА ПОЛІТИЧНОЇ АКЦІЇ В СТОЛИЦІ.

У Вашингтоні відкрито Школу Техніки Політичної Акції старанням Краєвого Громадянського Комітету Політичної Акції. Її завданням є вказати на способи ведення практичної політики у відносинах двопартійної системи в Америці. Отже будуть там учити, як організувати акцію в конгресових дистриктах, в окружних вардах і як фінансувати політичні кампанії. Головну увагу звертають на це, як поводитися супроти подій в конгресі. До школи, яка стоїть на рівні з колегіями, вписалося 500 студентів. Її підтримують обі великі політичні партії.

ВТРАТА ПОНАД 12 БІЛІОНІВ НА ПОВОЄННИХ МАТЕРІЯЛАХ.

У біжучому році дійде втрата на продажу повоєнних матеріялів і будинків до висоти $12,000,000,000, як це оприлюднює Адміністрація Военних Активів. Вартість надвишки матеріялів і будинків, випродукованих вчасі війни, оцінено на $15,400,000,000, а з продажу надіються дістати $2,900,000,000. Крім матеріялі і реальностей в самому краю прийдеться ще продати такіж добра заграницею. Вони коштували $3,000,000,000, а з їх продажу можна буде дістати лише $600,000,000. Між обектами, призначеними на продаж є теж і велика рура, якою спроваджують нафту з Тексас до Линден, у стейті Ню Джерсі. Її виставили вже на прилюдну ліцитацію.

ВІДКРИВАЮТЬ ТАЙНИ З БОМБАРДУВАННЯ ЯПОНІЇ.

У Ред Бенк, стейті Ню Джерсі, на зібранню вирібників, виявляли науковці деякі тайні винаходи з военних часів. Так між ін. ген. Емет О'Донел, який керував кампанією нападів з повітря на Японію, виявив, як американські летуни могли скидати бомби на Японію при помочи радару й інших елекроніків „насліпо", тобто не дивлячися на землю.

Уживання права вета советським представником захитує повагу Ради Беспеки О. Д.

Серед дебати в Раді Беспеки Обединених Держав над справою Еспанії в середу, 26. червня в Ню Йорку советський делегат Андрій Громико ставив три рази свій спротив („вето"). Він виграв двічи, а програв один раз. Одначе друге його вето відносилося до способу нарад, а не до самого рішення і тому викликало негодування, яке захитує повагу Ради Беспеки. Наради Ради Беспеки тривали шість годин, отже були найдовші із усіх дотеперішніх і скінчилися тим, що еспанську справу рішено тримати на деннім порядку Ради Беспеки аж до осені, коли то збереться Асамблея О.Д.

Вчасі дебати увага делягатів була зосереджена на спір між австралійським делегатом, д-ром Іватом, і советським, Гомиком. Іват закидав Громикові обструкційну тактику з метою, щоб лише недопустити до вияву волі більшости. „Пан Громико так довго буде противитися різним пропозиціям, доки не перепадуть усіш а втримається лише його думка"—твердив Івати.

Ізза частого вживання Советами права вета, яке на підставі умови на конференції в Сан Франсиско перед роком має бути вживане лише у виїмкових випадках, британійський делегат до О.Д. Александер Кадоган гостро скритикував таке поступовання Советів і заявив, що воно доведе до цього, що Рада Беспеки стане нечинною і буде вести політику на підставі засади: „Або всьо, або ніщо". Тому, що промова Кадогана була написана ще перед вчорашнім голосуванням над справою Евпанії, британійський делегат згадував лише про два попередні вета Громика в Раді Беспеки і назвав їх неоправданими. Ці вета були ужиті раз проти рішення в справі Лебанон, а вдруге в справі рішення підкомітету щодо Еспанії.

Поневолені большевизмом народи обеднуються до боротьби проти гнобителя

Українська Пресова Служба повідомляє про створення Антибольшевицького Бльоку Народів (АБН), до Комітету якого входять представники всіх народів поневолених Кремлем. Рівночасно подається політичну декларацію Комітету, в якій м. і. сказано: „Антибольшевицький Бльок Народів є обеднання свободолюбних народів для спільної боротьби проти большевизму. Його геополітичний засяг — вся підбольшевицька Европа і Азія. Фіни, естонці, латиші, литовці, кривичі (білоруси), поляки, словаки, чехи, мадяри, серби, хорвати, словінці, альбанці, болгари, румуни, українці, козаки Дону й інших козачих земель, калмики, північно-кавказькі народи, грузини, вірмени, азербайджанці, туркестанці (туркмени, узбеки, таджики, казахи, киргізи, каракалпаки), росіяни і всі народи т. зв. РСФСР, татари, башкіри, монгольські й інші народи Сибіру та Далекого Сходу — такі є н[illegible], що їх охоплює АБН. Кожний з цих народів має свої окремі проблеми до вирішення і [illegible] особливі цілі, але для всіх них в АБН є головним одне: боротьба з большевизмом. Цій боротьбі повинно бути підпорядковане все інше в АБН. На свойому прапорі, як основну мету своєї боротьби, АБН підносить гасло: „Свобода народам! Свобода людині!" В декларації дальше говориться, що боротьба ведеться проти большевицького тоталітаризму, імперіялізму і мілітаризму, національного поневолення, накидування іншим народам державно-політичного устрою, проти соціяльно-економічних відносин, які допускають експльоатацію людини, проти духово-культурного гніту, проти терору, злиднів і голоду. АБН ставить своєю метою боротися за: демократію, за суверенність і рівноправність усіх народів, за визволення народів зпід влади загарбників та відновлення їх самостійних національних держав в етнографічних межах, за право вільного вибору внутрішніх устроїв, за повну духово-культурну свободу і т. д. Декларація кінчається закликом до всіх народів до боротьби в братерській згоді і злагоді проти ворога всякої свободи — большевизму. В коментарах до створення АБН м. і. пишеться: „В новій дійсності, що створилася після розгрому гітлеризму і фашизму, єдність народів у боротьбі проти єдиного тепер ворога їх свободи — большевизму, не тільки не ослабла, але ще більше зміцніла у всіх відношеннях та на всіх ділянках життя... Спільна протибольшевицька акція повстанців, дії національно-революційних, політичних організацій, дії народніх мас в Білорусі, Україні, Польщі, Югославії, Словаччині, Мадярщині, в Прибалтійських країна, на Кавказі, в Туркестані, Далекому Сході і скрізь де панує большевизм, є яскравою ілюстрацією до цього"... Рівночасно повідомляється про появу першого числа органу АБН, „За Свободу Народів", яке обнімає 158 сторін та містить статті політично-програмового та інформативного характеру. Авторами статтей є особи різних національностей, а статті надруковані мовами: англійською, німецькою, російською, українською, білоруською, польською, югославською, словацькою, туркестанською і литовською. Журнал виданий під гаслами „Воля народам, воля людині!" та „Свободолюбні народи і люди всього світу, єднайтеся в боротьбі проти большевизму!"

МАРЕВО ГОЛОДУ НА УКРАЇНІ.

Голова місії УНРРА в Україні, маршал МекДафі, заявив, що жнива в Україні, не зважаючи на те, що посуха в останньому часі була перервана сильними дощами, випали дуже погано. В деяких областях пропала половина врожаю. Згідно з твердженням МекДафі, офіціяльні приділи харчів в Україні повинні би виносити 3,000 кальорій денно для важко працюючих, 2,655 для пересічних робітників, 1,450 для урядників, 1,700 кальорій для дітей до 12-го року життя та 1,300 кальорій для інших. Маршал МекДафі заявляє, що УНРРА буде намагатися в найкоротшому часі доставити Україні ввесь призначений для неї приділ.

СТУДЕНТИ ПРИ ВІДБУДОВІ ЗРУЙНОВАНИХ ВІЙНОЮ МІСТ.—Довгі десятки літ забере праця над відбудовою многих прекрасних столиць в Европі, збомбардованих у часі останньої війни. Тепер щойно очищують ті міста з румовищ. У тій праці бере участь усе населення. На картині бачимо університетських студентів з лопатами і рискалями, як ідуть до такої роботи в Варшаві, що є чи не найбільш знищеним місто з усіхм европейських столиць.

НОВИЙ МАСОВИЙ ЗЛОЧИН КРЕМЛЯ НАД ПОНЕВОЛЕНИМИ НАРОДАМИ

З Москви офіціяльно повідомляють, що указом Президії Верховної Ради Російської Советської Федеративної Соціялістичної Республики відібрано автономні права федеративним республикам Кримській та Чеченсько-Інгуській і перемінено їх у провінції. Цим самим указом вирішено, щоби мешканців згаданих автономних республик, кримських татарів та чеченців, пересилити в інші області Советського Союзу. За причину цего рішення подається, що „підчас великої вітчизняної війни, коли народи Советського Союзу героїчно захищали честь та незалежність батьківщини перед німецькими фашистськими загарбниками, багато чеченців та кримських татар під намовою німецьких агентів та в організованих німцями загонах, добровільно і спільно з німецькою армією боролися збройно проти зеднань червоної армії". Додається, що мешканці згаданих республик теж організували „під німецькими наказами різноманітні банди, які боролися проти советських сил в запіллі" та підкреслюється, що „цілість населення не ставила спротиву цим зрадникам батьківщини". Обидві республики були у „федерації" з російською і Кримська начислювала біля міліона населення, в цьому багато українців, а Чеченсько-Інгуська, положена в північному Кавказі на кордоні з Грузією, мала пів міліона мешканців. Американські коментатори, що про це згадують, додають, що тільки в Советському Союзі можливо, щоб за „зраду" обвинувачувати і карати цілі народи. Вони теж пригадують, що раніше вже большевики зліквідували такі автономні республики: Німецько-Волзьку, Калмицьку та Карачаївську.

РОЗГАРДІЯШ, БЕЗПОРЯДКИ, КРАДІЖІ ТА НАДУЖИТТЯ В СОВЕТСЬКОМУ СОЮЗІ.

Міністерство Державної Контролі Советського Союзу в Москві повідомило про відставку та слідство проти багатьох директорів, інженерів та керівників советських торговельних і промислових підприємств, у звязку з широко закроєними надужиттями, крадіжами та нелегальним розподілом товарів. Ці надужиття відкрито по всіх територіях Советського Союзу, в Москві, Ленінграді, Сталінську, на Сибірі, в Дніпропетровську і Донбасі на Україні і т. д. та в найрізноманітніших ділянках советської індустрії, торговлі та урядів, до міністерств включно. У звідамленні вичисляється поодинокі надужиття та називаєтья директорів-злодіїв. Слідство ще не становило, чи між поодинокими надужиттями і крадіжками та саботажами був звязок. Винних будуть судити. Сьогодні, як про це пишуть американські газети, булоб важко сказати скільки в цьому повідомленні правди та яку воно має ціль. В Советському Союзі большевицькі керівники завжди крали, але видвигалося це тільки тоді, коли здійснювано засаду Леніна: як революція загрожена — сто тисяч на ліхтарню і революція буде врятована. Нова филя терору і „чисток" перекотиться через скривавлені народи советської тюрми.

БОЛЬШЕВИКИ ХОТЯТЬ „ДАНЦІҐУ" НАД АДРІЯТИКОМ.

На паризькій конференції міністрів закордонних справ Чотирьох Потуг, Молотов, після ще одної телефонічної розмови зі Сталіном, домагається, щоби Трієст віддати під спільну адміністрацію Італії та Югославії.

ІТАЛІЯ ДОМАГАЄТЬСЯ ЗВОРОТУ КОЛЬОНІЙ.

На вулицях Риму відбулися великі демонстрації за встановленням „справедливого миру", „міжнародньої справедливості" та за зворотом Італії її кольоніяльних посілостей.

АМНЕСТІЯ В ІТАЛІЇ.

Італійський уряд проголосив амнестію, на підставі якої звільнять багато бувших фашистських керівників, між якими є бувші амбасадори у Вашингтоні, Віторіо Роляндi Річчі та Фульвіо Сувіч.

АНҐЛІЯ ОЗБРОЮЄ НОРВЕҐІЮ.

На підставі окремого договору Велика Британія зобовязалася допомогти Норвеґії відбудувати її збройні сили та забезпечити її відповідним военним вирядом.

УКРАЇАНСЬКІ ДІТИ В ІРЛЯНДІЇ.

Ірляндія виявила готовість примістити та заопікуватись кількома тисячами дітей зі знищених війною европейських країн. Президент ірляндського Червоного Хреста заявив, що в липні вже приїде 100 німецьких дітей, а за ними приїдуть теж діти з Польщі, України та Мадярщини.

ПОЛЕКШІ ДЛЯ АНҐЛІЙСЬКИХ ШАХТЯРІВ.

Анґлійський уряд погодився на пропозицію юнії шахтярів, щоб для них встановити пять-денний тиждень праці.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з суботи (з англійською Частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ РОЗБИВАТИ ЄДНІСТЬ, АЛЕ ЇЇ СКРІПЛЯТИ

Канадійський „Український Голос" у статті п. н. „Вищість єдности над роз'єднанням" обговорює значіння появи канадійського державного секретаря Мартина на Другому Конґресі Українців Канади. Отсей спеціяльний представник уряду, один з найважніших міністрів, виголосив на цьому Конґресі привіт. Оцю подію характеризує У. Г. так:

„Для українців це була небувала подія. Вистарчить пригадати собі, що в ні одній другій державі світа, де живуть українці, від коли історія записує, не було такого випадку, щоби на якісь збори українців приходив з привітом представник уряду і щоби тим представником був один з найвидніших членів уряду. Не було такого випадку в Злучених Державах, що славляться своєю демократією. Просто, годі уявити собі таке видовище, щоби на якісь збори українців, чи називалисяб вони Конґресом, чи як інакше, приходив з привітом в імени уряду краю державний секретар Злучених Держав. Тимбільше не можна навіть уявити собі такого видовища, щоби на якісь збори українців в колишній Австрії, Росії, Румунії, чи Польщі, приходив з привітом від уряду міністер закордонних справ, чи який інший міністер. . . Та в Канаді міністри приходять складати українцям привіти. І це найкраще вказує на спеціяльне становище, яке українці мають в Канаді . . . Українці в Канаді дістають докази, що уряд з ними числиться, не леґковажить їх, дбає про їх добру волю."

Та рівночасно стаття підкресляє, що „навіть у Канаді не все так воно було", та що давніше поява того роду представника уряду на зборах українців була немислима головно через національну й релігійну незгоду між самими українцями. Це були часи, коли „самі українці з заздрости чи простої злоби помагали себе взаїмно кривдити". Як українець старався дістати якусь урядову посаду, чи в приватнім підприємстві, то „з протестами і доносами проти нього йшли перші українці". Отже „інтриґи і доноси" одних українців проти других, що були не з тої самої політичної партії чи церкви, заважували більше на тому, що українці оставали позаду, ніж упередження анґлійців.

Зміна на ліпше, пише часопис, почалася доперва тоді, „як між українцями показалися признаки єдности". Як таке сталося, то „бачучи перед собою один український фронт, уряд Канади іде українцям на зустріч. Українці мають нагоду, якої ніколи досі не мали". З цього льоґічний висновок, що „всяке намагання розбиття єдности українців в Канаді буде тепер ділом, що як не перевищить Каїнового діла, то бодай зрівнається з ним".

Вартувалоб з цього дечого й нам у стейтах навчитись. Бо доносів — особливо на політичнім полі — і тут не бракувало. Теж і розбивання єдности.

ОСІННІ ВИБОРИ

У Вашинґтоні йдуть обрахунки сил у виборах найближчої осені. Йде про те, щоб знати, які вигляди має при цих виборах Републиканська Партія, коли вона робить приготування до президентських виборів на 1948 рік.

Демократи знають, що їх сила не така, як була в недавній минувшині. Тому вже тепер кажуть, що будуть вдоволені, як затримають теперішню силу в конґресі. Ця сила така, що дозволяє їм втримати в руках владу і контролю в конґресі, хоч і незначною більшістю. Одначе безсторонні обсерватори є тої думки, що може прийти до поділу конґресових сил по половині.

Теперішнє положення таке, що в сенаті треба Републиканцям добути 10 місць, а в палаті репрезентантів 26 місць, щоби дістати більшість. Отже так мало потрібно, щоб захитати силу Демократів, які впродовж 16 літ забеспечили собі владу. Колиб Републиканцям вдалася штука, тоді вони поставилиб край в таке положення, в якім він найшовся перед 1932 р., коли го прийшло до вибору Рузвелта.

За добуття оцих кількадесять мандатів іде саме стратеґічна боротьба. Вона така: Про перемогу в найближчих виборах будуть рішати великі міста, і то головно на Заході, на Середнім Заході і на Північнім Сході. Це тому, що там тепер нагромаджено багато промислових робітників. Цих робітників треба чимсь з'єднати і за це йде в конґресі дипльоматична боротьба між обидвома партіями.

Як же ця боротьба проявляється? Републиканці цього переконання, що після війни приходять до сили консервативні елементи. Тому вони пробують переперти в [illegible] закони, які приб[illegible]либ троха юнійних босів, які ведуть конкуренцію промисловим босам. Отже, думають Републиканці, як би так при помочі законів приборкати юнійних диктаторів, тоді промисловці підтрималиб їхніх кандидатів. Знов Демократи бачуть, що юнійні диктатори починають грозити навіть і президентови, а тим самим і цілій Демократичній Партії, тому і вони хотілиб якось позбутися небеспеки. Та годі точно знати, чи сила юнійних диктаторів дійсно маліє. І тому, за порадою прибічників, президент недопускає напр. законопроекту Кейза, щоб він став законом тому, що він обмежує право до страйків. Коли необмежена свобода юній, тоді як надіються Демократи, вони можуть затримати голоси робітників по великих містах у вище згаданих полосах і в той спосіб затримати теж більшість у конґресі.

Осінні вибори будуть мати вплив теж і на президентські вибори в 1948 році. Тому вже тепер думають, як опанувати конґрес. Чому? Бо можна вибрати навіть і президента, можна дібрати відповідних членів кабінету, але можна бути безсильним, коли прийде до переводження законів або різних ухвал в конґресі. Отже, коли наприклад будуть вибрані сенатори одної партії в теперішній осені і їх урядування кінчиться аж після виборів в 1948 році, тоді нововибраний президент може опинитися в такім положенню, що його партія буде в меншині, і він, хоч має владу в своїх руках, буде безсильний. Таке сталося при кінці другої канденції з президентом Вилсоном. І це, як дехто твердить, приспішило посередно його траґічний кінець. Тоді Републиканці не допускали до переведення в життя плянів Демократичної Партії і їх президента.

Що Демократи тепер слабнуть, на це не треба великого знання відносин. Вистарчить пригадати, що напр. в стейті Ню Йорку так звана Американська Партія Праці, яка за Рузвелта йшла солідарно із Демократами, тепер стає самостійною і хоче переводити вибори на власну руку. Це тому, що в цій партії мають силу вітверті й замаскувані комуністи. А коли сила Демократів захитається в стейті Ню Йорку, то не легко її відзискати в майбутньому. Републиканці надіються здобути повно як не цілу, то хоч велику частину Пенсилвенії, а це теж причинилось би до скріплення загальної сили Републиканської Партії. Оце й причина, чому дехто передбачує, що може прийти до поділу влади між обі партії по рівні.

Микола Чубатий.

РІШАЄТЬСЯ ДОЛЯ СВІТА

(Зприводу конференції міністрів Великої Чвірки в Парижі).

На зїзді трьох китів світової політики в Потсдамі, през. Трумана, премієрів Атлі та Сталіна, вирішили, що міністри закордонних справ тих держав з евентуальним додатком міністрів Франції та Китаю мають підготовити проекти мирових договорів з державами сателітами поконаної Німеччини, після чого малаб бути на день 1. травня 1946 скликана загальна Мирова Конференція Обєднаних Держав для остаточного вирішення справи мира в Европі.

І справді міністри трьох великих держав, з додатком міністрів Франції та Китаю, зіхалися в січні ц. р. в Лондоні. Радили та радили, а радше сварилися, більше як місяць та розїхалися з нічим навіть не списавши протоколів з цього, що там говорили та над чим радили. Конференція закінчилася повним фіяском з вини Советської Росії, яка на цій конференції заняла становище протилежне до других учасників конференції.

За що йшов спір Советів з другими аліянтами? Совети намітили собі певні цілі. Колиб вони були сповнені, то по перше скомунізувалиб половину світа, по друге давалиб большевикам перше місце в світі, яке вони напевно в недалекій будучности використалиб до походу проти решти некомуністичного світа. До цього не могли допустити зокрема дві другі великі держави світа, Америка та Велика Британія, і через це перша конференція в Лондоні закінчилася повною невдачею. Не вирішили ні одної зі справ, що були на порядку нарад.

Америці дуже залежало на цьому, щоби мирова конференція в Парижі була отворена на час. Тому пять днів перед реченцем мирової конференції знова зійшлися керманичі закордонної політики Америки, Британії, Советів та Франції в надії, що може тим разом піде порозуміння гладше і можна буде довести до замирення принайменше середущої Европи. Одначе конференція знова протягнулася цілий місяць без повного порозуміння. Знов на всіх важніших питаннях застрягли переговори, зокрема на справі судьби італійського портового міста Тріесту та приступу для всіх держав до плавби по Дунаю. Совети намітили собі плян, що їх комуністичне царство разом з територіями сателітів має сягати по ріку Лабу в Німеччині та по порт Триест над Адрійським Морем. Це означалоб вічне поневолення цілої середущої Европи. Конференція знов розійшлася без результату з постановою зійтися ще раз на 15-го червня 1946.

І оце вже третій раз сходяться представники великих держав, від яких нині залежить доля світа, спробувати порозумітися в справі нового порядку в серці Европи. Міжнароднє положення стає крайно напняте, бо кожен розуміє, що це йде про велику ставку, про порозуміння або остаточний розрив поміж бувшими союзниками з часів боротьби проти Гітлера. Чим грозить повний розрив поміж потугами світа, не важко догадатися. Наслідком того розриву можуть бути тільки дальші зброєння на перегони та нова всесвітня війна в недалекім часі.

Ситуацію загострюють Совети своїми нападами на Америку та Британію у своїй пресі, яка є висловом думок офіціяльних кругів. Не диво, проте, що секретар Бирнс, виїзджаючи на нову, трету з черги конференцію до Парижа, прохав американців молитися Богу за замирення між великими державами.

Насувається питання, які наступлять можливости, коли ця третя проба довести до замирення через вину Советів знов розібється. Одно є певне, що світ стане перед дуже поважною загрозою вибуху нового світового конфлікту. Може він не прийде негайно, одначе його вибух так як певний в недалекім часі. По думці многих, по цій останній спробі Америки та Британії дійти до порозуміння зі Советами щодо замирення Европи, Америка та Британія самі скличуть мирову конференцію та заключать мир з державами центральної Европи й без Советів.

Можна припускати, що такий крок демократичних держав відразу поділить світ на два табори, на табор просоветський і табор антисоветський. Совети напевно заборонять своїм сателітам Югославії Польщі та Чехословаччині, що є теж членами Обєднаних Націй, взяти участь в такій конференції та будуть домагатися, щоби вони разом зі Советами цю мирову конференцію бойкотували.

Річ природна, що таке домагання Советів у тих державах поставить рубом питання — йти їм зі Советами чи з демократичними д е р ж а в а ми. Внутрі тих держав мусить прийти ди вияснення політичної орієнтації тих громадянств.

В Югославії, Польщі та в Чехії мусілоб прийти до сильного зудару демократичної частини громадянства з тоталітарною, комуністичною. Давне порозуміння демократичних партій з комуністами мусить закінчитися і правдоподібно під натиском Советів слов'янські держави, сателіти Советів, дістануть чисто комуністичні уряди, о' скільки не стануть членами Советського Союза.

Найнебеспечнішою площиною до зудару буде тоді советська окупація Німеччини, Австрії та країн середущої Европи та справа спору комуністів та націоналістів в Китаю. Навіть по заключенню мира з Америкою та Британією держави пограничні зі Советами не відчують полекші, бо советська окупація триватиме дальше. Західні держави булиб безсильні, навязати з ними торговлю та взагалі наладнати правильні політичні та економічні взаємини.

Річ природна, що Америка та Британія прямо булиб приневолені щось робити, щоби позбутися червоної окупації тих країн. А це вже шлях до отвертого конфлікту.

Та мабуть скорше ніж в Европі, прийде до конфлікту поміж Америкою та Британією з одного боку а Советами з другого на терені Китаю. Всякі заходи представника Америків Китаю, ґен. Маршала, довести до згоди поміж національним урядом та комуністами, розбиваються через відому комуністичну дволичність. Комуністи все обіцяють згоду і перемиря підписують, одначе негайно по двох-трьох днях розпичинають нову війну. З таким партнером взагалі неможливе якенебудь порозуміння.

Нині вже є майже ясним, що поза кулісами великої траґедії китайського народу стоїть добре закрита Советська Росія, яка намагається недопустити до правдивого замирення в Китаю, бо вона не хоче, щоби країна з так багатими джерелами природних багацтв та з 450 міліонами населення виросла на потугу у світі та на союзника демократичних держав. Тому для Советів потрібний або повний хаос в Китаю, або китайський комуністичний уряд, який скомунізувавши Китай вів би політику вповні згідну зі світовими плянами Кремля.

Річ природна, що до опанування Китаю Советами ніколи не може допусти Америка. Скомунізування держави з 450 міліонами населення та з великими природними багатствами означалоб таке могутне скріплення Советів, що по кількох роках булоб неможливо протиставитись советським плянам панування над світом. Щоби не опинитися перед довершеним фактом, Америка очима та ушима свого представника докладно слідить за подіями в Китаю та ними є до живого заінтересована.

Конференція чотирьох міністрів великих держав стане до певної міри вказівкою, яка буде найближча майбутність світа. Розібються остаточно переговори в Парижі, тоді світ буде поставлений перед можливістю нового світового конфлікту. Якщо прийде до якогось компромісового пороаумiння, тоді світ перейде в стан тривалої непевности та советського шантажу. Паперова умова не змінить душі та бажань кремлінської деспотії.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ОЛ. ЛУГОВИЙ — Права автора застерігається.

БУРЕВІЙ

Повість з часів Революції в Росії і Східній Україні в 3-х частинах.

(Другий том трильоґії „ОГНЕМ І КРОВЮ").

ПЕРША ЧАСТИНА

2)

Серед загального оживлення, гамору молодих старшин, один Паволоцький сидів мовчки, задуманий. Щойно кілька днів тому він вернувся в полк з незвичайної відпустки: їздив на похорон дядька дружини, Михайла, архиєпископа Турівського, Минського і Білоруського, у Минськ, місце постою штабу Західнього Евертівського фронту. Штаб фронту по звичай, містився у люксусових ваґонах, — відступальних тенденцій Еверт так і не позбувся. Подорож відбулася по прифронтовій полосі. Хто мав уха — міг багато почути; багато побачити, хто мав відкриті очі... А хто мав і розум — міг багато чого додуматися... В ваґонах старшини явно говорили вже про зміни, про те, що далі так тягнутися довго не може. Уряд мусить піти на уступки народові, визнати відповідальний перед Державною Думою совіт міністрів, перевести земельні реформи, абож... буде зметений всенародним повстанням. Воєцтво єхидним зором провожало старшин, хоч у вічі ще підтягалося, виказувало ознаки пошани. Думки Паволоцького про недалеке майбутнє поділяв ґенерал Стенбок-Фермор, що також їздив у відпустку в Фінляндію, переїздив Петербург, і там багато почув і побачив.

Ховало п о к і й н о г о трьох епископів, — його вікарій і наступник, Іоан Слуцький епископ Могилевський, Гомельський і Биховський, та Кобринський і Берестейський, що найшов собі пристановище у Минську, з сотками чорного й білого нижчого духівництва, десятками тисяч вірних. Військових не було багато, тільки нечисельна рідня покійного. Не було й військової паради. За життя покійний визначався непокірним характером, св. Синод на становищі його ледви терпів. Непокірність почалася здавна, коли Паволоцького не було ще на світі. Блискучий р о т м и с т р ґвардійських кірасірів перед самим закінченням академії ґенерального штабу, для всіх несподівано зо служби звільнився і до місяця часу постригся в черці. Ніхто не довідався, що спонукало ротмистра відмовитися блискучої карієри — чи смерть його нареченої в селянських розрухах, чи може незгода з селянською реформою 1861 року, яка визволила селян від землі... Перед постригом у черці більшу частинку своїх посілостей подарував ротмистр селянам.

Минали роки, тихий єромонах Михайло закінчив курс в Київській Могилянській Духовній Академії і пішов від сану до сану вгору. Шість літ архимандрит Михайло керував Слуцьким манастирем. Перевів досліди півтисячлітних манастирських архивів, відкопав сліди діяльности в манастирі Юрія К о н и с ь к о го, Арсенія Берла, Михайла Козачинського, давних визначних — єрархів українців, митрополитів Сильверстра Косіва й Іосифа Нелюбовича - Тукальського у час їх життя на становищі епископів Мстиславських. Думав і передумував і перероДився у свідомого українця. Відтоді й почалися перші нелади з Синодом і російським православям.

Обер-прокуратором св. Синоду притрапився під ті часи гусарський полковник, ґраф Протасов, майстер випити й погуляти. Тихий архимандрит різко його скритикував, тож тож попав на поганий рахунок у високого начальства. Однак критика йому не пошкодила. Протасова прибрали, а архимандрита обрано епископом-вікарієм. Років через десяток підвищено до сану архиєпископа, керівника білоруськими епархіями.

У чорні часи православної церкви, за прокуратури Константина Побідоносцева, архиєпископ ще більше з російським православям розійшовся. Викликали його в Петербург, читали й виписували гострі нотації. Непокірному єрархові дали зрозуміти, що влада терпітиме на епископському престолі навіть епископа-безбожника, але не непокірного; пригадували долю митрополитів Мацієвича, Вонятовича, архиєпископів Лопатинського, Яновського, Шишацького, Лещинського й багато інших, таких же непокірних; натякали що й його чекає такаж доля, коли не нарозумиться. Та.. Слідство над ним обернулося у слідство над св. Синодом. Виконувати погрози влада не наважилася: пахло міждержавним скандалом, довідаласяб Европа!

Повернувши — архиєпископ взявся за написання поважної праці про Бога і Всесвіт.

Провідною думкою твору було порівнання Всесвіту з людиною. Тіло людини складається з міліярдів атомів, а їх скупченість творить закінчений розумний о р г а н і з м, істоту людини. Так і поодинокі тіла в просторі утворюють закінчений Всесвіт. В організмі людини атоми строго поклясовані: є атоми підрядні, виконуючі розпорядки атомів вищої кляси — нервових і мізкових, що по суті диктують свої розпорядки всьому орґанізмові, наказують йому рух і відпочинок. Так у Всесвіті — є Вища Сила, що Всесвітові наказує і ним керує. Ту Силу різні люди по різному зовуть. Атеїст зове її силами природи, — віруючий — Богом. Одначе й безбожник визнає ту силу могутною, надлюдською, яку розум людини не годен ні збагнути ні порозуміти. Отже, Бога навіть заперечуючи, мусить Його визнавати.

Переглянувши рукопис праці достойні митрополити й архиєпископи, на чолі з вчорашним лютеранином Саблером — зжахнулися. Працю сконфіскували. Старому знов дали зрозуміти, що фільософське розуміння Бога не згідне з духом християнства, російського православя зокрема.

(Дальше буде).

ЩО ПИШУТЬ?

ПРО МЕРТВИХ І НЕНАРОДЖЕНИХ...

Присилаючи листа до поміщення в „Свободі" пише адресат: „Вчора отримав я цілий дозен листів від наших скитальців, а один і Вам залучаю". Оцей лист такий:

* * *

Дорогі мої: Не можете уявити собі, яку велику приємність мала я в перший день Зелених Свят. Ваш син відвідав мене тут в нашому таборі. Я прямо не могла повірити, що там, далеко за океаном, подумав хтось про мене і в своїй великій доброті поручив свойому синові наразитися на труди, щоб віднайти мене, піддержати на дусі, додати надії й сили до дальших трудів. За це, що Ви зробили для мене, нехай Господь винагородить Вам стократно!

Не знаю, чи чули Ви про долю моеї родини? Вона така, як доля цілого нашого народу. В січні 1940 арештували червоні мойого молодшого брата разом з іншими молодими хлопцями-учнями у його віці. В квітні 1940 вивезли мамцю, татка й З. Наречена З. довідавшися, що його забрали, добровільно зголосилася їхати з ним, щоб в цей спосіб улекшити йому тяжку долю. Причина арешту мені досі невідома. А як причину вивезення родичів сказано: „арештування сина". Скажіть, мої Дорогі, чи й у Вас карають родичів і рідню за провини дітей? І то ще за провини, які ніколи судом не були доказані! Подумайте, будь ласка, карати старих батьків, виривати їх з рідної хати як серце з живого тіла за 16-17-18-літних дітей! Чи у Вас таке діється?

Я тоді була вже замужна і лише інше призвище врятувало мене від їхньої долі. Осталася я з моїм чоловіком. Не знаю, чи можна було ще спокійніше, тихіше й більше скромно жити, як жили тоді ми обоє. Ми розставалися з собою тільки на час праці, а по праці я сторожила його як вірна собака, щоб навіть і підозріння на нього не впало. Це була едина людина, яка мені ще залишилася, і це був батько моеї дитини, яка щойно мала прийти на світ. Одначе ні сльози, ні молитва, ні доkази, ні свідки не помагали тоді.

В 1941 р. починається війна між німцями й большевиками. Мого мужа, батька моеї не народженої ще дитини, забирають до тюрми разом з іншими. По кількох днях приходять німці, нарід кидається до тюрми, щоб рятувати своїх близьких. Та там застали ми гори трупів, помордованих у звірський спосіб людей. Не знаю, чи був там теж мій муж, бо трупів не можна було пізнати. Знаю тільки, що мені здавалося, що я збожеволіла, що хтось забрав мені розум і очі і трунув мене у бездомну пропасть, з якої я ніколи не видістануся. У 1941 р. прийшла на світ моя доня. Я була така ослаблена переживанням, що ледви вирвалася смерті з рук. По виході зо шпиталю я приняла старшу жінку, яка опікувалася донею, а сама працювала як бухальтерка в торговлі. Жилося різно, переважно важко. Німці не є ліпші. Тягнули з народу остальні соки, як і тамті. Поневірялися наші люди по тюрмах, гинули від куль за святу правду, за любов до золотої, пребагатої української землі. Така вже наша доля, доля народу прегарної України: кожний „визволитель" хоче нашої пшенички, а нас винищує як перешкоду до осягнення своеї цілі.

Коли большевики зближалися вдруге до нас, коли доми міста валилися від бомб і куль, мене приневолили взяти дитину на руки і разом з іншими вигнанцями йти в світ на важку працю по фабриках зброї, по ресторанах і т. ін. У наших змучених умах ясніла думка: не зважаючи на бомбардування, голод, знущання німоти, тепер ми таки дальше від Сибіру, дальше від кари за те, що родилися українцями. Чиж сподівалися ми, що західня культура зійдеться з варварством оцих зі Сходу? Хіба думали ми, що нам прийдеться не зближатися до дому, а щораз більше від нього віддалюватися,

Дорогі! Не гнівайтеся, що так мучу Вас своєю писаниною. Не за себе тільки я пишу, а за десятки, сотки тисяч жінок, матерей, батьків та дітей-сиріт, які тут караються на ласкавім хлібі. Пишу тому, щоб Ви знали, що ми не ледачі, не дармоїди, яким запахли чужі консерви — але люди, які своїм терпінням хочуть запротестувати перед світом проти загарбників тої землі, яка споконвіку належиться нам. Хочу, щоб Ви нас зрозуміли, стали по нашім боці перед чужинцями, а також і перед цими, які нас обдирають з единого добра, яке нам залишилося, тобто з чести. Вони називають нас гітлерівцями, фашистами та іншими плюгавими словами.

У нас, в лягері, люди працюють, де тільки можна. Є свої огородники, електромонтери, шевці, кравці, учителі, лікарі й інші. Я працюю як виховниця в діточому садку. Ця праця вдоволяе мене. Є тут діти, яких мами хворі на легені й інші недуги. Стараюся їх потішити й бодай дрібку заступити їм маму. Кінчу вже. Ще раз дякую за все. Нехай Божа Мати стереже Вас і Вашу дитину. Листа мого киньте в піч, бо є люди, які мають очі й вуха, що бачуть і чують крізь стіни не лише те, що діється, але й це що ніколи діятися не буде..."

—o—

ОСТАЛА ОДНА РУЇНА

Один з наших громадян у Палмертон, Па., одержав листа від свого односельчанина, який тепер перебуває в таборі скитальців в Італії. В листі пишеться:

...„Я виїхав з дому в 1944. р. Німці мене злапали до війська, а в партизани я не мав можности піти. Щодо Вашої жінки та сина Павла, він пішов в партизани, як і всі хлопці, що їх німці не зловили до війська. Ваша жінка осталась сама дома з іншими жінками, бо жонаті теж пішли в партизани, а навіть дівчата, бо вже годі було видержати німецькі знущання, а наступали ще більші, большевицькі, які за два роки переконали, що нема життя нашому народові. Щоб Вам дати доказ, як вони прийшли, то показалось все інакше від того, що колись писали і не можна було жити. А хто сказав, що так зле, як вони роблять, того на світі не стало, або на Сибір вивезли. Так, наприклад, як Вашого сусіда..., що не міг дати здачі збіжжя, бо так наложили, що земля стільки не вродила, і сказали, що він саботажник та вивезли на Сибір. Хату Вашу, що Ви побудували, хотіли забрати на державний клюб, та не стало часу, бо німці наступали. Так вони казали, що в них не мають існувати приватні власності, ані господарства, ані земля, ані склепи. А люди мають на тім всім працювати для держави тільки за вікт, так як за давної панщини. Багато людей, що були трохи вчені, їх большевики вимордували, а кого забрали до війська, той вже теж не вернувся. Тепер тут є хлопці, що від большевиків повтікали і оповідають, що там остала одна руїна. Тільки ті, що в партизанах ще обороняються та дожитають кращого життя. На другий раз напишу Вам більше, а додому взагалі не пишіть, а як писалиб, то про мене не згадуйте, бо хто ще зі старих чи фамілії жив би, то його на світі не сталоб, а мені і так ліпше не буде. Я вже рік живу за дротами та мушу терпіти, бо так нам усім українцям судилося, що свого домагалися"...

„Нет Правди в Ізвестіях..."

Советська преса — це вірний образ советської ментальності: терор і деспотизм з одного боку, а безмежна забріханість, перекручування фактів, чванькуватість, підхліблювання, сервілізм і лакейство з другого. Головним завданням преси в усіх демократичних країнах є насамперед правдиво інформувати громадянськість про події в світі та в країні, а завданням большевицьких ґазет, подібно як недавно націстівсько-фашистських, є власне навпаки, служити виключно інтересам деспотичної пануючої кліки та докладати всіх зусиль, щоб закріпощений народ не довідався правди.

Закордонні інформації большевицької преси можнаб коротко схарактеризувати старим прислівям, в якому кажеться, що „сама свиня мішок дере і сама квичить". Советський Союз, напр. домагається від Італії воєнних відшкодовань, обстоює відірвання Трієсту, хоче італійської фльоти і тільки на ці домагання розбивається паризька конференція міністрів, а большевицька преса кричить, що англійці і американці хотілиб економічно зруйнувати Італію. Кожного дня підноситься під небеса червону армію як наймогутнішу в світі, тероризується власний народ, щоб „ще більше підносив боеву силу" советської армії, а рівночасно лається „фашистами" та „імперіялістами" усіх інших, що теж не бажалиб безборонно дожидати советського „визволення". А вже найбільше вісток з закордону друкує советська преса про „експлуатацію" робітників, про страйки, про господарські труднощі і т. п. Інше діло, що советський читач на „своїй" пресі визнається і знає, що коли, напр. сумський партійний часопис пише, що в Анґлії бракує харчів, то значить, що в Сумській області грозить голод, або коли напр. яка краснодарська ґазета пише, що у Франції немає мануфактури, то значить, що краснодарцям доведеться ходити без штанів. Подібне те з інформаціями про „фашизм" та „імперіялізм" в інших країнах.

Інформації большевицької преси щодо самого Советського Союзу, це постійний свист караульного батога над робітником і селянином, щоб той, припадком, не хотів бодай на хвилину випростувати спини від каторжної роботи. „Виконати понад план", „більше заліза", „більше вугілля", „ширше розгортати роботу" і так в безконечність, це заголовки большевицьких повідомлень в пресі. Всі інформації і статті на внутрішні теми монаб там друкувати під спільним заголовком - наказом: „Давайте більше державі", але натомісць годі зустріти яку відомість, щоб теж держава давала робітникам, не то більше, але взагалі щонебудь. Для характеристики повторитиб тільки заголовки редакційних статтей та деяких інформацій в кількох числах „Ізвестій" і „Правди". „Ізвестія" з 19. квітня: Редакційна стаття: „Швидше і краще сіяти цукрові буряки". Між новинками: „Десять норм на зміну", „Рекордна виплавка чавуна", „2.970 процентів задачі" (норми). Ця сама газета з чергового (20) дня: Редакційна стаття: „З кожним днем набирати темпів в будівництві". Новинки: „Перевиповняють план", „По прикладі передовиків" і т. д. „Ізвестія" з 24. квітня: Редакційна стаття: „Під знаменем Леніна, під проводом Сталіна — вперед до нового розцвіту советської батьківщини, до повної перемоги комунізму в нашій країні". У статті нагай так і посвистує над головами советських рабів, взиваючи, щоб „ширше розгортали" роботу та „більше давали" продукції державі. В новинках дається зразу приклади, як треба робити, щоб передчасно в якій „запретній зоні" не опинитися: „Одинадцять з половиною нормів", і т. п. Два дні пізніше, 26. квітня, в передовій редакційній п. з. „Відзначити Перший Травня перемогами на полях" майже дослівно повторюється прикази зперед двох днів: більше працюйте, більше давайте та піддержується це конкретними прикладами в новинках, в роді „пятирічний план в двох роках", „Більше залізної руди" і т. п. Невольника, раба, треба постійно батогом підганяти, бо як тільки панський гайдук відверне від нього увагу, так уже і роботи немає. Це добре розуміє большевицький сатрап і немає дня, щоб його пресовий гайдук не пригадував „безнастанно поліпшувати роботу", „1,450 процентів норми", „перевиконувати завдання кожного дня", „річна програма в трьох місяцях" і т. д., як це роблять „Ізвестія" 27. квітня, 28-го і кожного дальшого дня. Це саме й в „Правді".

Центром уваги советської преси є, очевидно, Сталін. „Батько", „вождь", „полководець", „мудрий", „великий" — ж гидь бере читаючи не тільки в кожному числі, але майже в кожній новині советської преси це рабське підхліблювання катові. Як дві краплі води, так і це подібне до недавнього „гайль Гітлер". Автім, не тільки це. В Советському Союзі булоб важко знайти щонебудь, що не булоб подібне до гітлерівської Німеччини.

Сторінку для себе творять в советській московській пресі інформації з України. Перш за все, Україна — це переважно „На Юге". Самі інформації, це насамперед відомості про грабіжницьку експльоатацію країни та домагання ще більшої. Від загально советських вони відрізняються головно тим, що Сталіна там згадується ще частіше. Для прикладу наведемо тільки повідомлення „Правди" з 25 квітня про „Зібрання активу Київської організації КП(б)У". Ціла інформація крутиться довкруги того, скільки Україна „должна дать" та що з України „нужно" забрати. В інформації пять разів названо Сталіна, очевидно з відповідним епітетом, та закінчено найважливішим, іменно, що „зібрані бурхливими оплесками зустріли пропозицію вислати вітальне письмо товаришу Сталіну". Таким самим результатом кінчається сесія Академії Наук України, на якій „приявні з величезним підй[illegible] прийняли привітання в[illegible]му вождю народів, товаришу Сталіну" (Правда, 29. квітня) і всі інші большевицькі імпрези.

В цій же большевицькій пресі, призначеній для советського читача, ані словом не згадується про героїчну боротьбу поневолених Москвою народів проти її сталінського гітлеризму.

З большевицьких ґазет, друкованих закордоном, з їх безпамятної забріханості та безсилої люті проти всіх, хто не хоче покланятися Кремлеві, можна завжди здорово посміятись, згадуючи оповідання Франка про те, щоб то робила свиня, якби так мала роги. Але большевицьку пресу друковану в Советському Союзі може читати тільки той, хто не знає советської дійсности, або хто має сильні нерви. Цеж закаптурені інформації про варварства і злочини над мільонами людей, як іде про краєві вістки, та бажання злочинів і кровожадність, які скриваються в повідомленнях з закордону. В Советському Союзі на тему двох головних большевицьких ґазет, партійної „Правди" та урядових „Ізвестій", повстало прислівя, що „нет правди в ізвестіях і нет ізвестій в правде". Відповідно до цего народ їх теж використовує... завиваючи в них махорку.

Петро Балка.

ГРОМИКО У ГОСТЯХ У МІЛІОНЕРКИ. Зправа бачимо багату міліонерку, Конелію Вандербілт, свого часу „королеву нюйорських багатіїв", як розмовляе з советським делеґатом до Обєднаних Держав, Андреєм Громико, в часі гостини. Картина знята в балевій салі Готелю Пієр, Ню Йорк.

ДО УКРАЇНСЬКИХ УЧИТЕЛІВ.

Проф. Михайло Нагірний, заступник голови Української Секції Американської Організації Учителів Словянських і Східно-европейських Мов, просить, щоб з ним скомунікувалися усі ті, що займаються в Америці навчанням української мови. Це відноситься до священиків, сестер і дякоучителів та інших. Іде про те, щоб українська мова здобула собі більше місце в американському світі. При зголошенню проситься подати свое прізвище, назву школи і предмет навчання. Справа пильна, тому проситься надсилати зголошення негайно на таку адресу:

Prof. Michael J. Nagurney
Vice-President Ukrainian Section
AATSEEL
161 South St., Stamford, Conn.

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конґресового Комітету жертвували: Відділ 252 У. Н. Союзу з Шікаґа, Ілл., $10; Відділ У. Н. Союзу 217 з Рачестер, Н. Й., $10; Відділ 47 Союзу Українок з Філядельфії, Па., $10; Іван Ткачик і Павло Ковцун з Скобі, Монтана, $35.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Відозва Українського Военного Допомогового Комітету в Мішіган.

До Українців Дітройту! Сумні вісти дійшли до нас з Европи про положення українських военних скитальців. Свої й чужі джерела ствердили, що до нині вимерли по різних таборах в окупаційних зонах майже всі українські діти до 12-го року життя. Вигинули вони зо зимна, браку відповідної поживи й вітамінів та ізза браку належної лікарської опіки. Згинули їх тисячі, не видержавши злиднів і страхіття скитальщини на чужині. Зістала втрачена для українців одна генерація.

Остали ще по таборах старші діти від 12-го року життя, котрі могли перенести ці важкі обставини. Між ними є сотки круглих сиріт без батьків і матерей, без родини Цих-то українських сиріт рішив рятувати від загибелі Злучений Український Допомоговий Комітет у Філядельфії і за дозволом американського уряду спровадити їх до Америки та розмістити по українських захоронках або між добрими українськими родинами, котрі забажають притулити до себе й заопікуватись бідною українською военною сиротою.

Український Военний Допомоговий Комітет (Юкрейніян Вор Реліф, Інк.) в Мішіган, який є обєднаний зо Злученим Українським Допомоговим Комітетом у Філядельфії, проголошує отсим на стейт Мішіган „Кампанію Для Рятунку Українських Военних Сиріт", з якої цілий прихід є призначений на оплачення коштів спровадження їх до Америки. „Сирітська Кампанія" відбудеться в місяцях Липні і Серпні. В цім часі будуть розіслані спеціяльні збіркові листи до всіх українських парохій, організацій і товариств Дітройту й околиці. З цими листами члени комітету та охотники-колектори звернуться до всіх вас громадянки і громадяни за пожертвами на „Сирітську Кампанію". Нехай ніхто з Вас не відмовить зложити свою пожертву на рятунок українських военних сиріт. Дайте на їх рятунок, щоби не сталося з ними так, як це писав наш великий ґеній Тарас Шевченко:

„І довелось колись мені,
В чужій, далекій стороні
Заплакать, що немає роду,
Нема пристанища, господи"...

Утріть-же гіркі сльози безпритульним, бідним українським военним сиротам!

В часі Сирітської Кампанії відбудеться теж „Великий Пікнік" в дохід сирітського фонду в Українськім Парохіяльнім Городі коло Понтіяк, Мішіґан, в неділю 21. липня. Взиваеться всьо українське ґромадянство Дітройту й околиці взяти вимкове як найбільшу участь в цім пікнікові.

Памятайте громадяни! Голос і плач українських военних сиріт доходить через широкий океан до всіх нас, а руки їх простягаються до нас з просьбою о рятунок. Гарячі їх сльози падуть на душу кожного з нас. Проте поможім їм зо щирого серця в імя Христа, в імя гуманности!

Український Военний Допомоговий Комітет
(Юкрайніян Вор Реліф, Інк.)
в Мішіґан.

Іван Панчук, предсідник;
Семен Кунка, секретар;
Іван Заблоцький, касієр.

—о—

АЛЕНТАВН, ПА.

На спровадження сиріт.

В українській православній парохії Преч. Діви Марії переведено збірку пожертв на спровадження українських сиріт з Европи, яка принесла $306.00. В повищу суму входять різні збірки.

На обіді з нагоди „Дня Матері" учасники зложили $44.75; п-ні Марія Рудакевич передала останок грошей від Укр. Золотого Хреста в сумі $31.50; на руки о. пароха прийшло $16.00; п-ні Марія Рудакевич і п-на Ганя Войтович зібрали по хатах $213.75, що робить разом $306.00.

Жертвували: Вилем Б. Макс $15; Петро Фартух $11; по $10: Ілля Зарудний, Теодор Івашко, Дмитро і Марія Рудакевич з дітьми; Григорій Саврук $6; по $5: В. Ярема, І. Федорак, М. Гуцайлюк, Н. Чорний, А. Мушаста, К. Ганчарик; А. Салаш $4; по $3: К. Вітик, Й. Матковський, М. Голик, В. Прокопич, В. Козік, М. Паращак; по $2: П. Лаба, А. Пипюк, Хомицька, Е. Рига, В. Фартух, А. Салаш, Г. Біленький, О. Крайняк, І. Малий, І. Завидюк, Й. Пінкович, М. Майдош, І. Савечка, В. Ракочий, К. Волянська, Т. Трухан, С. Чорний, О. Тейка, Стар Бейкинг Ко., М. Дулик, З. Позибаньчук, Й. Котулька, Н. Кочепаш, М. Худик, К. Бохно, Г. Рошко, А. Стиранка, М. Костела, Е. Падус, О. Сидорак, Д. Кіцак; по $1.50: М. Бохняк і А. Товт; по $1: А. Войтович, Н. Антонюк, С. Збрик, Е. Тагнолі, Т. Камінська, Т. Король, А. Халупа, М. Фарпняк, М. і О. Дішел, М. Коромець, С. Фарпняк, К. Пропак, К. Ценка, А. Сиґан, С. Войтович, Е. Камінська, А. Рудакевич, К. Моло, Н. Гришко, А. Кіцак, М. Гришко, К. Фарпняк, А. Кадубець, К. Дацик, К. Гришко, М. Падароф, М. Носаль, М. Блащак, Н. Саврук, М. Вінчишин, І. Фанок, М. Салаш, Л. Гавдун, Л. Ґузій, Ю. Мороз, І. Гришко, О. Когут, П. Михальцьо, К. Бехтел, М. Вернийовський, М. Паланиця, К. Савечка, А. Олекса, Н. Грабовенський, В. Ґузій, М. Кривецький, І. Марущак, Н. Маркович, Т. Бошко, В. Гришко, А. Блащак, О. Куба, І. Надбережний, А. Дибач, А. Колодій, А. Клемань, М. Радьо, О. Клапко, А. Максимяк, Д. Турчин, М. Худоба, Н. Лаґоцький, Н. Маркович, С. Мешко, В. Чернявський, Ю. Мельничук, І. Панчишин, М. Заричанський, В. Касич, І. Ковач, Ю. Камінецька, Е. Олесь, Л. Розенфельд, В. Котулка, Д. Делцан, Й. Сілва, М. Барр, А. Бліцишак, І. Когут, І. Сокальський, І. Кушнір, Л. Терефенко, Г. Кочірка, М. Галущак, І. Ватраль, В. Воляник, І. Саваринський, М. Федак, Е. Бранко, А. Колодій; решта дрібними.

Вислано до УАДК [illegible]00, а решта остается на [illegible] місцевого комітету, який буде збірку продовжувати. Усім жертводавцям і тим що збіркою занялися, щира подяка!

о. Гр. Хомицький.

—о—

ЦЕ СЛАВНИЙ КОНІ АЙЛЕНД У НЮ ЙОРКУ!—Сотні тисяч нюйорчан відпочивають коного дня літом у Донi Айленд, а в неділі є їх і понад міліон. Дівчата, що їх бачимо в повітрі, мали пробувати обрахoвувати, скільки є у величезній товпі. Та нарахувавши кілька тисяч голов зрезиґнували з „джабу", кажучи, що надто гарячо і краще купатись в холодній морській воді.

ПРИДЖПОРТ, ПА.

Збірка на скитальців.

Український громадський клюб вшанував День Батька малою гостиною для місцевих батьків. При цій нагоді переведено збірку на допомогу українським скитальцям, яка принесла $35.50, до чого клюб хору доложив $15.00 і цілу суму $50 вислано до Комітету в Філядельфії. Треба додати, що це не є перша збірка на ту ціль, бо попередні не були проголошені. З ініціятиви місцевого пароха двох громадян ходили по домах і зібрали $198, Союз Українок, від. 54, доложив $17.50 і цілу квоту $215.50, зібрану за почином чоловіків, переслано до Комітету в Філядельфії. Союз Українок зі свого боку переводив теж кілька збірок на згадану ціль і гроші вислав окремо. Що на цьому збірок на допомогу нашим братам не закінчено, додавати немає потреби.

Громадянин.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 17. червня 1946 р. помер у 58. році життя

ЕВСТАХІЙ БУТКОВСЬКИЙ,

член Тов. У. Н. Союзу, відділ 292 в Дітройт, Міш.

До Союзу і відділу 141 в Дірборн вступив в 1935 році, в котрім був свого часу секеретарем. В 1940 році перейшов з переступним листом до відділу 292. Походив з містечка Сколе, пов. Турка, Зах. Україна. Полишив у смутку жену Катерину, дві дочки: Ірину, котра є учителькою, і Славію; усі є в Союзі.

Похорон відбувся 20. червня з дому жалоби до гр.-катол. церкви св. І. Хрестителя при численній участи родини, кревних, знайомих і членів У. Н. Союзу від. 292 на цвинтар св. І. Хрест. — В. Й. П.!

П. Кізел, секр.

Дня 23. червня 1946 р. помер у 73. році життя

ЗАХАРІЙ КУРОЧКА,

довголітний член Тов. Запорозька Січ, від. 283 У. Н. Союзу в Оборн, Н. Й.

Покійний родився в Слобідці, пов. Теребовля. До У. Н. Союзу вступив у 1910 році. Полишив у смутку жену Теклю і доньки Марію, Юлію і Анну. Покійний щиро жертвував на народні цілі і Тов. стратило щирого працівника.

Похорон відбувся в середу, 26. червня 1946 з дому жалоби. — В. Й. П.!

Секретар відділу.

ПОШУКУЮТЬ

1. Д-р **ОЛЕКСА ДЕРЕШ** з Добрян, пов. Стрий, пошукує **СТЕПАНА МАЗЯКА** і його жінку **Марію з Цеслів.**

2. **ТАРНАВСЬКА НАТАЛІЯ** пошукує: **ЕМІЛІЮ ОРЛЯН**, уроджену **Цісик** зі Струсова; тепер у Ню Йорку; **о. РОМАНА КАЧМАРСЬКОГО і РОЗАЛІЮ МЕШКОВ**, уроджену **Патерин** з Боякова.

3. **ЮЛІЯН ЛІЩИНСЬКИЙ** пошукує брата **МИКОЛУ ЛІЩИНСЬКОГО.**

Голоситися на адресу:
о. ЛЕВ ЧАПЕЛЬСЬКИЙ
347 Grier Ave., Elizabeth 2, N. J.

1. **Ученик М. НАКОНЕЧНИЙ**, син Андрієна, Кудинівці, Зборів, скиталець, пошукує своеї тітки **РОЗАЛІЇ НАКОНЕЧНА-ТРЕМБОВЛЯК.**

2. **Бувші ученики Р. Ш. в Зборові** просять **Зборівський Допомоговий Комітет в Ню Йорку** о поміч.

3. Знаний зборівській еміґрації працівник на народній ниві, організатор і патріот, опинившись на скитальщині з родиною 6 осіб, просить о моральну і матеріяльну поміч своїх краянів.

Адреси подасть:
МИКОЛА ХОМЯК
c/o Surma B. & M. Co.,
11 E. 7th St., New York City

ПОШУКУВАННЯ

ВРУБЛЄВСЬКА АННА
пошуку свого брата
ІВАНА КУЧАНСЬКОГО

з села Клебанівка, повіт Збараж. Він був у німецькій неволі, а тепер мабуть на скитальщині. Хтоб про нього знав, або він сам, прошу зголоситись на мою адресу: 124-6

A. WROBLEWSKA,
607 East 11th St.,
New York, N. Y., U. S. A.

Пошукують стриєчного брата **ГРИГОРІЯ ТИМЧИШИНА**, сина Стефана Тимчишина, із села Покушівка, пошта Юровці, коло Санок, Галичина, що мешкав у Ню Йорку; шукає його стриєчна сестра **Марія Тимчишин**, з села Соютич, коло Самбора, дочка о. Михайла Тимчишина, а тепер віддана за о. Богдана **Мизя**, що мешкають по такій адресі: **Marija Mizj**, Grko-kat. zupni Ured, Lipovljani, kraj Novske, Yugoslavia, Europe. („Ми голі і босі"). Також можете написати на адресу: **Mrs. Maria Procai**, 707 10th Ave., S. E., Minneapolis 14, Minnesota.

Д-р **ТОМА ЛАПИЧАК**, Німеччина, пошукує свого шваґра **МИХАЙЛА ЛОСЯ** з села Нижанкович, пов. Перемишль, котрий має перебувати в Брукліні, Н. Й. Прошу зголоситись по листа до: 126,8

ВАСИЛЬ ҐЕРИЧ
129 — 2nd Ave. (Apt. 12)
New York 3, N. Y.

ОЛЬГА ОНУФРИК (народня вчителька) дочка Івана з Пукова-Перелiски, Рогатин, замужна за **Іванчука Юстина** зі Стрия, пошукує своїх кревних в Америці й Канаді. Адреса: **Germany, Berchtesgaden Strub, Jagerkaserny „Oberbayern", Lager UNRRA, "Orlyk", Blok III/102.**

По ближчі інформації проситься вдатись до:

Mr. THEODORE ONUFRYK,
30-60 — 29th St.
Long Island City 2, N. Y.

Д-р **МИРОН КРАВЧУК**, дентист, котрий перебуває на скитальщині в Німеччині, пошукує **СЕМЕНА ГУКА**, з Тартакова, коло Сокаля, товариша з сокальської гімназії. Колиб хто знав його, або він самий, нехай зголоситься до:

Rev. MARIAN KUCHER,
303 Jane Street, Carnegie, Pa.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ТАРЗАН, ч. 1405. Дикий забобон.

Коли Тарзан метнув помлілих вояйників під ноги їхнього начальника, інші людоїди попали в острах.

Як побачили, що цей велитень виходив з печери, вони повірили, що це демон вогню з вулкану.

Начальник не був рішений. Він потребував бранця на бенькет, одначе знав, що йому не вдасться голіруч полонити цього силача...

він теж бачив, що його вояки попали в безсильність із перестраху.